

Verslag onthulling “Monument voor het stilgeboren kind”

Enkele jaren geleden las Willy Lolkema in de Leeuwarder Courant een artikel over een monument voor het stilgeboren kind. Ze realiseerde zich dat er in onze dorpen nog geen plek was voor mensen die, op welke manier dan ook, met zo'n groot verlies te maken hebben gehad.

Het is een moeilijk onderwerp, er is geen situatie hetzelfde. Dus moest er goed nagedacht worden over de invulling van deze plek. In eerste instantie werd het idee met de gemeente Haskeroord overlegd, daar is volledige steun voor het initiatief toegezegd. Willy heeft veel gesprekken gehad met allerlei verschillende mensen. Na verloop van tijd is er een werkgroep samengesteld. Naast Willy hebben Karel Neelis, Petra Bos en Jolanda Hoekstra daarin plaatsgenomen. Samen hebben zij hun best gedaan om deze bijzondere plek vorm te geven.

Tegenwoordig is er veel meer aandacht voor ouders in deze situatie. Maar vroeger was dit niet het geval, vaak is er geen plekje waar mensen naar toe kunnen om te herdenken. Wanneer je spreekt over meer dan 60 jaar geleden, is er eigenlijk geen documentatie over waar deze kleine grafjes zijn. We spraken bezoekers die een stilgeboren broertje of zusje hebben en niet weten waar hij of zij ligt. Enkele tientallen jaren geleden was het normaal dat de moeder het stilgeboren kindje niet mocht zien. Het idee daarachter, in die tijd, was dat ze zich anders al teveel zou binden. Het kindje werd door de vader en grootouders begraven en verder werd er zo weinig mogelijk over

gesproken. Je moest weer door. Tegenwoordig is dat gelukkig heel anders. Er is op veel manieren begeleiding te vinden. Voor zowel de uitvaart als de rouwverwerking. Sinds 2019 is het mogelijk dat een stilgeboren kindje wordt geregistreerd. Dit kan zelfs met terugwerkende kracht. Het mag er zijn.

Het monument voor het stilgeboren kind

Toen Karel Neelis werd benaderd door Willy Lolkema had hij eigenlijk al direct een idee hoe deze gedenkplaats vorm te geven. Hij gebruikte een klein kunstwerk, twee handen als kom gevouwen gegoten in brons, als inspiratie. Hij zocht contact met het team van de Wurfjouw, en vroeg of men het zag zitten dit idee uit te werken. Ze reageerden positief, ze

vonden het weliswaar een moeilijk onderwerp, maar tegelijkertijd ook een prachtige uitdaging. Ze gingen enthousiast aan de slag.

Er is eerst op papier een proefopstelling gemaakt, daarna is van de gevouwen handen een mal gemaakt, die vervolgens werd uitgevoerd in beton.

Het team van de Wurkjouwer opperde om de handen van epoxy te maken, omdat beton snel wordt aangetast door de buitenlucht. Dit pakte goed uit. Er werd een hart van roestvrij staal ontworpen, dat werd gemaakt bij Empatec in Sneek en vervolgens door middel van een roestvrij stalen stang op een zwerfkei bevestigd is.

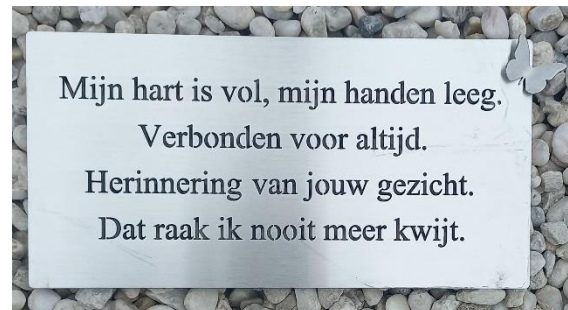
In overleg met de werkgroep werden plaatsen gezocht op de begraafplaats van Haskerhorne en Oudehaske. Deze werden gratis beschikbaar gesteld door de kerk. De werkgroep bedacht ook de vormgeving van de plaatsing van het monument, zoals het er nu uitziet.

Karel heeft zelf veel gedaan rondom het opbouwen van het monument. De betonnen vloer is gratis geleverd en geplaatst door Remmelt Nijdam. De donkergekleurde stenen die in de randen zijn verwerkt werden op maat gesneden door Lolco Lolkema. De zwerfkeien zijn gedoneerd door de familie Sloothaak. De sokkel staat in beton, dat samen met de witte kiezels kosteloos is geleverd door Anne Minnesma. De in roestvrijstaal verwerkte teksten, van zowel het gedicht als de naam van het monument zijn mogelijk gemaakt door de firma Wettersnijer uit IJlst, via onze vroegere dorpsgenoot Arjan Wiersma.

Tijdens deze voorbereidingen kwamen wij er achter hoe verschillend ieder denkt over rouw en hoe we verdriet verwerken. Het monument

zal voor iedere ouder of familie van een stil geboren kind misschien ook verschillende gevoelens oproepen. Wij hopen dat het een plek mag zijn om te herdenken en troost te vinden en maar vooral een plek van liefde voor het stil geboren kind.

Het gedicht op het monument is gemaakt door Jolanda Hoekstra. Om gevoel en emoties onder woorden te brengen heeft Jolanda gesproken met een aantal ouders en familieleden. Om met hun input in een klein gedichtje een grote stilte te verwoorden.

Het gedicht op het monument met in de linker bovenhoek een ulinder.

Wanneer je kijkt naar het monument zie je, doorzichtige handen die zijn gekruld in een kom, klaar om het kindje vast te houden, het geborgenheid te geven, het te verzorgen het te koesteren. Alleen de handen blijven leeg. De breekbare handen, die dan weer gesterkt worden door medeleven, begrip en troost van de mensen om je heen. Daaronder het hart. Het hart heeft zoveel liefde, liefde zonder limiet. Het hart op het monument is van geborsteld staal, het verdriet maakt het dof en krast er littekens in. Verdriet wat niet meer weg zal gaan, maar een plek mag vinden. De handen en het hart zijn verankerd in een grote zwerfkei, die is solide en zwaar. Een fundament dat je helpt om de kracht te vinden om weer door te gaan met je leven. Een leven met littekens, een leven dat je gaat bouwen om je verdriet heen.

Voor de gang van zaken omtrent de onthulling hebben we Ds. Eize van der Sluis gevraagd om mee te denken. Hij kwam met een prachtige tekst die mooi aansluit bij het onderwerp. Bij de onthulling hebben we deze voorgelezen.

Sterrenkindje.

Met je kleine voetjes wilde je ons leven binnenlopen.

Met je kleine handjes wilde je ons aanraken.

Met je oogjes wilde je ons aankijken.

Met je oortjes wilde je ons horen.

Met je kleine geest wilde je deel uitmaken van ons leven.

Met je kleine hart wilde je van ons leren houden.

Maar dat alles is voor ons geen werkelijkheid geworden

De droom van verwachting werd een wolk van verdriet

En achter de wolken twinkelt jouw ster

Alleen maar zichtbaar in heldere slapeloze nachten

**Overdag maakt het zonlicht je onzichtbaar
Maar elk uur weet ik het: je bent er, in mijn hart.**

Maar je bent ook ver weg, je bent een sterrenkindje.

Ds. Eize van der Sluis.

De onthulling van het monument heeft, in beide dorpen, plaatsgevonden op zaterdag 1 juni. Met enkele tientallen belangstellenden. Doordat de Feestcommissie Haskerhorne belangeloos aanwezig was met hun geluidsinstallatie heeft iedereen alles goed kunnen verstaan. Om zoveel mogelijk ruchtbaarheid te geven aan het monument hebben we, met veel enthousiaste bezorgers, uitnodigingen rondgebracht. Deze zijn ontworpen door Miranda Verbaas. De tekst van het gedichtje dat op het monument staat, is verwerkt in een kaartje dat iedereen mee heeft gekregen. Ook dit heeft Miranda prachtig vorm gegeven.

De uitnodiging die ontworpen is door Miranda Verbaas.

De monumenten staan op de begraafplaatsen. In Haskerhorne ga je door het hek direct rechtsaf. Daar tussen het monument van Gaele Visser en het bankje kun je het monument voor het stilgeboren kind vinden. In Oudehaske ga je bij het passeren van de ingang direct linksaf. Via het schelpenpad kom je bij het monument, tegenover is een bankje waar je rustig kunt plaatsnemen.

Het is belangrijk dat iedereen weet dat er een monument voor het stilgeboren kind in onze dorpen is. We hopen dat het monument een plek mag zijn om te gedenken, misschien om een leegte op te vullen. Een plek, om in alle rust, stil te staan bij het verlies en het verdriet.

Tekst en foto's: Willy Lolkema, Karel Neelis, Petra Bos en Jolanda Hoekstra